

Av.Zühal SİRKECİOĞLU DÖNMEZ
Bestekar Sk.49/5 Kavaklıdere/ANKARA
Tel-3124661814 Fax-3124269986

DANIŞTAY 10.DAİRE BAŞKANLIĞINA

DOSYA NO : E.2020/3768

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı

Karanfil Sk.No:28/12 Kızılay/ANKARA

VEKİLİ : Av.Zühal SİRKECİOĞLU DÖNMEZ- 8763

Bestekar Sk.No-49/5 Kavaklıdere/ANKARA

DAVALI : Tarım ve Orman Bakanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı, No: 161, 06800

Çankaya/ANKARA

Y. TARİHİ : 18/07/2020

KONUSU : 18.07.2020 tarih 31189 Sayılı RG’de yayınlanan **“Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin** 1.maddesiyle değiştirilen Yönetmeliğin 12.maddesinin 1.fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinin; Yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR : Davalı Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan **“Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik”** 13/02/2019 tarihinde 30685 sayılı RG’ de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin 12. maddesinin 1.fıkrası¹ 18.07.2020 tarih 31189 Sayılı RG’de yayınlanan **“Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında**

---

¹ Bayi veya toptancı izin belgesi almak için başvuru yapabilecekler

MADDE 12 – (1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak koşulu ile;

a) Ziraat mühendisi,

b) Eczacı,

c) Kimya mühendisi/kimyager,

ç) Bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni,

Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1.maddesiyle değiştirilmiştir². Aslında 1.fıkraya sadece yeni bir bent yani (d) bendi eklenmiş ve başvuru yapabilecekler arasına Orman Mühendisi/Orman Endüstri Mühendisi de dahil edilmiştir.

2019 tarihli Yönetmeliğin 12.md.nin 1.fıkrasının (b), (c), (ç) bentlerinin iptali talepli davamız Danıştay 10.Dairesinin E.2019/7251 sayılı dosyasında halen derdesttir. Ancak **fıkra tamamen değiştirildiğinden önceki hükmün yürürlükten kalktığı, bu nedenle talebimizin konusuz kaldığı hususu dikkate alınarak yeni getirilen (d) bendi ile birlikte aslen değişmeyen (b), (c) ve (ç) bentlerinin de iptalini talep etmek gerekmiştir.**

Halk sağlığını yakından ilgilendiren bu alanda çok sık değişen düzenlemeler yüzünden istikrarlı bir sistem getirilememektedir. Oysa gündelik tüketilen gıdanın kaynağı bitkide kullanılan bitki koruma ilaçlarının neredeyse tüm tarımsal üretimde kullanıldığı ve büyük çoğunluğunda kalıntı bulunduğu bilinen bir gerçektir. Esas olarak bunun önüne geçecek bir denetim sistemini kurmak yerine ticari bir anlayışla düzenleme yapılmaktadır.

İPTAL NEDENLERİ : 1-) Yönetmeliğin dayanağı olan 5996 sayılı Kanunun 1.maddesinin 1/8.bendinde Bitki Koruma Ürünü tanımı yapılmıştır. 18.maddesinin 1/7.bendinde de bu ürünleri üretecekler arasında eczacılar ile tekniker ve teknisyenlere yer verilmemiş, *Bitki koruma ürünleri, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretilir. Bu ürünlerin kalite kontrolü, Bakanlık tarafından uygun görülen laboratuvarlarda bu fıkroda belirtilen meslek mensupları tarafından yapılır,* denilmiştir. Yönetmeliğin 12.maddesi ile **Kanunda olmayan bir yetki eczacı ve tekniker/teknisyenlere verilmektedir.** Yönetmeliğin 12.maddesi, “bayi veya toptancı izin belgesi almak için başvuru yapabilecekler” başlıklı olup Ziraat Mühendisleri dışında Eczacı, Kimya Mühendisi, Kimyager, Ziraat Teknisyeni ve Tekniker ile Orman Mühendisi ve Orman Endüstri Mühendisine de yer verilmiştir.

Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmeliğin düzenlediği alanda Ziraat Mühendislerine yetki ve görevler vermiştir. Tüzüğün Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları başlıklı 5.maddesi şöyledir:

---

² **Bayi veya toptancı izin belgesi almak için başvuru yapabilecekler**

MADDE 12 – (1) (Değişik:RG-18/7/2020-31189) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak koşulu ile;

a) Ziraat mühendisi,

b) Eczacı,

c) Kimya mühendisi/kimyager,

ç) Bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni,

d) Orman mühendisi/orman endüstri mühendisi,

“Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihraç eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralarda geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.”

a-) Öncelikle Yönetmeliğin dayanağı olan 5996 sayılı Kanunda bitki zararlılarıyla mücadelede **eczacı, tekniker ve teknisyene yer verilmemiştir**. Kanuna dayanmayan bir yetkinin Yönetmelikle bu meslek kollarına verilmiş olması iptal nedenidir, bu nedenle Yönetmelik hükmünün (b) ve (ç) bentlerinin iptalini talep ediyoruz.

b-) Yönetmelik değişikliği ile getirilen **(d) bendi de kanuna ve kamu yararına aykırıdır**. Öncelikle 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun'un hiç bir yerinde ‘bitki koruma’dan söz edilmez zira bitki ve orman ürünü farklıdır. 5996 sayılı Kanunun Zararlı Organizmaların Kontrolü ve Yükümlülükler başlıklı 15/3.md.nde de ormanlar ayrı düzenlenmiştir. **Nitekim 15.maddeye dayanılarak çıkarılan 28/08/2015 tarih 29459 sayılı RG’de yayımlanarak yürürlüğe giren ve halen yürürlükte olan Orman Bitkisi ve Bitkisel Ürünlerine Arız Olan Zararlı Organizmalar ile Teknik Mücadele Yönetmeliği** zaten bu konuyu düzenlemekte ve ormanı bitki korumadan ayırmaktadır. Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fıkrasının (f) bendinde **Bitkisel ürün: Orman bitkisel orijinli, işlem görmemiş veya basit bir işlemde geçmiş, bitki tanımına girmeyen asli orman ürünleri ile odun dışı orman ürünleri** olarak tanımlanmıştır. **Zararlı organizma:** Orman bitkisi ve bitkisel ürünleri ile tohumlarına zarar veren bitki, hayvan veya patojenik ajanların tür, streyn veya biyotiplerini ,

Zararlı organizmalar ile teknik mücadele: Orman bitkisi ve bitkisel ürünlerini ile tohumlarına artım ve diğer kayıplara neden olan organizmaların zararını önlemek amacıyla yapılan teknik-mücadele faaliyetini, ifade eder.

Görüldüğü gibi Orman zararlılarıyla mücadele ormanlarla sınırlıdır ve Orman Genel müdürlüğü tarafından organize edilmektedir. Oysa iptalini talep ettiğimiz Yönetmelik bitki koruma ürünlerinin çiftçi ve tüketiciye satılmasının koşullarını düzenlemektedir. Bu yönetmelik Orman bitkisini kapsamamaktadır, zira çiftçi ormancı değildir. Yani bayiye bitki koruma ürünü almaya giden çiftçiye orman mühendisi veya orman endüstri mühendisinin ilaç satması mümkün değildir. Bu meslek disiplininin eğitimini almadıkları tarla, bağ ve bahçe yetiştiriciliğine ilişkin olarak ilaç satması doğru da değildir.

c-) Anayasanın 169.mad.ine göre ormanlar devlete aittir devredilemez. 6831 sayılı Orman Kanununa göre Ormanlar mülkiyet ve idare bakımından:

- A) Devlet ormanları;
  - B) Hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlar;
  - C) Hususi ormanlar;
- Vasıf ve karakter bakımından:

- A) Muhafaza ormanları;
  - B) Milli parklar;
  - C) İstihsal ormanları;
- olmak üzere ayrılır.

Dolayısıyla Orman mühendisi ve Orman Endüstri mühendisi buralarda çalışmak üzere eğitim alır ve yetkilendirilir. Tarım arazilerinde tarla, bağ ve bahçelere ekilmiş ve dikilmiş bitkilerin yetiştirilmesi ve korunmasıyla ilgili eğitim almadığı gibi buralarda çalışma yetkileri de yoktur.

2-) Bitki koruma bayiliği, sadece ticari bir işletme olarak görülmemelidir. Bitki koruma uygulamaları da, sadece tarım ilaçlarının kullanıldığı kimyasal mücadele uygulamaları yoktur. Avrupa Birliği bizim de ülke olarak kabul ettiğimiz 2009/128 sayılı direktifinde, tarım ilaçlarının (pestisitlerin) insan sağlığı ve çevre üzerindeki risklerini ve etkilerini azaltacak Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) uygulamalarını esas almaktadır. (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/ipm_en). Ülkemizin de esas aldığı bu Entegre Zararlı Yönetiminde, zararlı organizmaların popülasyonlarını

düşürmede insan sağlığı ve evre üzerindeki riskleri en aza indirecek mevcut tüm bitki koruma yöntemlerinin dikkatle değerlendirilmesi ve zararlının gelişimini önleyecek bitki koruma ürünlerinin ve diğer müdahale biçimlerinin ekonomik ve ekolojik olarak entegrasyonu anlamına gelmektedir. IPM prensipleri;

1. Zararlı organizmaların önlenmesi ve/veya bastırılmasında, seçenekler arasında özellikle aşağıdaki yollarla sağlanmalı veya desteklenmelidir:

- rn rotasyonu (Ormancılıkta yoktur)
- Uygun yetiştirme tekniklerinin kullanılması (ekim ve hasat zamanının değerştirilmesi, uygun toprak işleme, doğru budama) (Ormancılıkta yoktur),
- Dengeli gübreleme, dengeli sulama/drenaj uygulamalarının kullanılması, (Ormancılıkta yoktur),
- Traktör, diğer makine ve budama makası gibi ekipmanların düzenli olarak temizlenmesiyle etmenin yayılmasının nlenmesi (Ormancılıkta yoktur),

Tarım alanlarında bu konuda en fazla karar vericiler, bitki koruma bayileri olmaktadır.

2. Zararlı organizmalar, mümkün olan yerlerde yeterli yöntem ve araçlarla izlenmelidir. Bu konudaki araçlar ve alandaki gözlemlerin yanı sıra, mümkün olduğunda bilimsel olarak sağlam tahmin ve erken uyarı sistemleri kullanılmalıdır. Orman ve tarım bitkileri, ayrıca zararlıları da birbirinden farklı olduğu için izleme yöntemleri de farklıdır. Tarımda bitki koruma bayilerinin, bu konularda birikimli ve yol gösterici olması beklenir.

3. İzleme sonuçlarına dayanarak, çiftçilerin bitki koruma önlemlerinin uygulanıp uygulanmayacağına ve ne zaman uygulanacağına karar vermek zorundadır. Bunun için sağlam ve bilimsel olarak elde edilen eşik değerleri, mücadeleye karar vermede temel bileşenlerdir. Zararlı organizmalar için, bölge ve ürün anlamında tanımlanan eşik seviyeleri ve iklim koşulları dikkate alınmalıdır. Orman ve tarım alanlarındaki bitkiler birbirinden farklıdır, zararlılar da farklıdır, dolayısıyla mücadele eşikleri de farklıdır. Tarımda bitki koruma bayilerinin, bu bilgilere sahip olması beklenir.

4. Sürdürülebilir biyolojik, fiziksel ve diğer kimyasal olmayan yöntemler, tatmin edici etki sağlarsa, kimyasal yöntemlere tercih edilmelidir. Orman ve tarım alanlarındaki biyolojik, fiziksel ve diğer kimyasal olmayan yöntemler birbirinden tamamen farklıdır. Tarımda bu konuda en fazla karar vericilerin, bitki koruma bayileri olması istenir.

5. Uygulanan pestisitler hedef için mümkün olduğunca spesifik olmalı ve insan sağlığı ile hedef olmayan organizmalar ve çevre üzerinde en az yan etkiye sahip olmalıdır. Ülkemiz ormanlarında tarım ilaçları kullanılmamaktadır, tarımda ise en fazla tarım ilaçları kullanılmaktadır. Tarımda bu bilgilerin en fazla bitki koruma bayilerinde olması beklenir.

6. Bitki koruma bayileri, bitki koruma ürünlerinin kullanımında çok kritik bir role sahiptir. Çiftçiler, tarım ilaçlarının (pestisitlerin) ve diğer uygulamaların kullanımını, örneğin bitki üzerinde risk düzeyinin kabul edilebilir durumunu, uygulama sıklığını, kısmi uygulamalar gibi bilgileri ve zararlı organizmaların popülasyonlarında direnç gelişimi gibi bilgileri öncelikle bitki koruma bayilerinden öğrenilmek durumundadır.

7. Bitki koruma önlemine karşı pestisit direnç riskinin bilindiği durumlarda ürünlerin etkinliğini korumak için mevcut anti-direnç stratejileri uygulanmalıdır. Ormancılıkta tarım ilaçlarında direnç konusu yer almaz iken tarımda en önemli konulardan biridir. Tarımda pestisit direnç stratejileri, öncelikle bitki koruma bayilerinden beklenmektedir.

8. Zararlı organizmaların izlenmesi, pestisit kullanımı ve pestisit kalıntılarıyla ilgili doğru yöntemler ve uygulamalar, en çok bitki koruma bayilerinden beklenmektedir. Ormanlarımızda pestisit kullanılmamaktadır, dolayısıyla pestisit direnç de çalışılmamaktadır. Tarımda ise pestisit kalıntıları hem insan sağlığının korunmasında hem de ihracatta en önemli konulardandır. Tarımda pestisit kalıntısı konusundaki güncel bilgiler, öncelikle bitki koruma bayilerinden beklenmektedir.

Orman Mühendisliği ve Orman Endüstri mühendisliği eğitimi verilen fakültelerde bu konularla uzaktan ilgili bir “Orman Koruma” dersi verilmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere orman bitkileri ile tarımdaki bitkiler birbirinden tamamen farklıdır. Dolayısıyla sorunları da farklıdır. Ormanlarda entomolojik sorunlar (böcek ve benzeri makroskobik sorunlar) ve fitopatolojik (virüs, bakteri ve fungus) sorunları varken, tarım alanlarında entomolojik sorunlar (böcek ve benzeri makroskobik sorunlar) ve fitopatolojik (virüs, bakteri ve fungus) sorunlara ilaveten yabancı ot problemi de vardır. Tarımda yaşanan en büyük problem de yabancı ot problemidir. Ziraat eğitiminde yabancı otlar konusu detaylı yer almaktadır. Diğer taraftan orman ve tarım alanlarındaki entomolojik ve fitopatolojik sorunlara neden olan etmenler birbirinden çok farklıdır. Ormanlarda ve tarım alanlarında kullanılan mücadele yöntemleri de tamamen farklıdır. Ülkemizde ormanlarda kimyasal mücadele uygulaması yokken, tarımda en fazla kullanılan mücadele kimyasal mücadeledir. Ayrıca orman mühendisleri ve orman endüstri mühendislerinin bilgileri, ormanlarda yaşanan zararlı probleminin orman yangınlarındaki zarardan daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu bilgiler

ışında, orman mühendisleri ve orman endüstri mühendislerinin bitki koruma bayiliği ile ülke tarımına yapacağı katkı anlaşılammıştır.

3-) Gene 03/12/2014 tarih 29194 sayılı RG'de yayınlanan ve halen yürürlükte olan, bitki ve bitkisel ürünlere arız olan zararlı organizmaların teşhisini, kullanılacak bitki koruma ürünlerinin önerilmesini, bitkisel üretim yeri ve depolarda zirai mücadele teknik talimatları ve teknik tavsiyeler doğrultusunda uygulanması, yapılan uygulamaların kayıt altına alınarak bitki ve bitkisel ürünlerde gıda güvenilirliği açısından izlenebilirliğin sağlanması için çıkarılmış ***Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması Ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik***te de Orman alanları ve ormanlardan elde edilen bitkisel ürünler bu yönetmeliğin kapsamı dışında tutulmuştur. Görüldüğü gibi iş bu davanın konusu yönetmelik hükmü ile bu alan bir karmaşa içine sürüklenmiştir. Çelişkilerle dolu bu durumun ortadan kaldırılmasını Yüksek Mahkemenizden talep etmekteyiz.

5-) Yönetmeliğin düzenlediği alan halk sağlığını doğrudan ilgilendirmektedir, bu nedenle Yürütmenin Durdurulması kararının verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKİ NEDENLER : Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, 5996 sayılı kanun, Orman Kanunu, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM : Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 12.maddesinin 1.fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinin; Yürütülmesinin Durdurulmasına ve **İptaline**, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

23/07/2020

Av.Zühal SİRKECİOĞLU DÖNMEZ

Davacı Vekili

EKİ: Vekaletname

Bilimsel görüş

